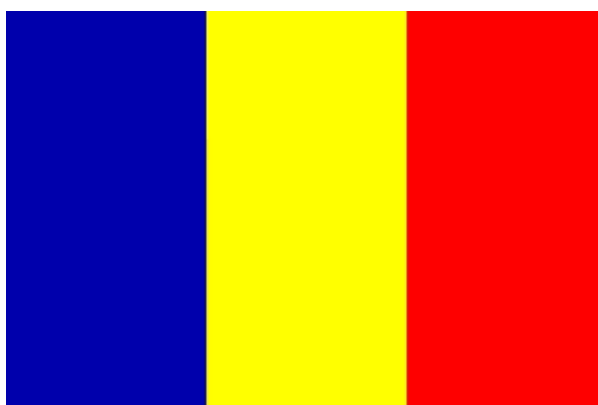

Akademia Wychowania Fizycznego
im. Bronisława Czecha w Krakowie

Analiza rynku turystycznego Rumunii

Joanna Leszczyńska
I TiR SUM

Kraków 2009

Spis treści

Wstęp	3
I. Podstawowe informacje	4
I.1. Informacje ogólne	4
I.2. Historia Rumunii	5
I.3. Ukształtowanie terenu	6
I.4. Klimat	7
I.5. Gospodarka	8
I.6. Ludność	8
I.7. Komunikacja	9
I.8. Regiony turystyczne	10
II. Rynek recepcji turystycznej	13
III. Rynek emisji turystycznej	21
III.1. Turystyka zagraniczna	21
III.2. Turystyka krajowa	23
IV. Znaczenie rynku turystycznego dla Polski	26
V. Analiza SWOT runku turystycznego Rumunii	31
Zakończenie	32
Bibliografia	33
Spis tabel	34
Spis wykresów	35
Spis rycin	36

Wstęp

Rumunia to kraj niezwykle, położony na styku Wschodu i Zachodu. Mieści się tam, gdzie Karpaty wypiętrzają się najwyżej, a dostojny Dunaj wpływa do Morza Czarnego. Będąc w tym kraju mamy okazję przekonać się, że Rumunia nie jest krajem smutnym i szarym, jak często ukazują to media, koncentrujące się głównie na licznych problemach kraju. Rumunia stale się rozwija i marzy o utrzymywaniu bliższych kontaktów z innymi krajami, a w dużej mierze jest to możliwe dzięki rozwojowi turystyki. Kraj ten sprosta wymaganiom wszystkich turystów, niezależnie od ich możliwości finansowych czy zainteresowań. Wieś, miasto, kultura, morze, góry, kuchnia, źródła termalne, sport - możliwości nie brakuje.

Niniejsza publikacja stanowi próbę analizy rynku turystycznego Rumunii. Wydaje się on być niezwykle ciekawym, a to m. in. ze względu na swój potencjał, który dotychczas nie jest wykorzystywany.

Pierwszy rozdział zawiera podstawowe informacje o Rumunii. Drugi opisuje rynek recepcji turystycznej. Trzeci przybliży kwestie emisji turystycznej (zarówno zagranicznej jak i krajowej). Kolejny, tj. czwarty i zarazem ostatni, opisuje znaczenie rynku turystycznego Rumunii dla Polski.

Opracowując rynek turystyczny Rumunii korzystałam z wielu źródeł, głównie z danych publikowanych przez międzynarodowe i państwowe jednostki statystyczne, zarówno zajmujących się turystyką jak i procesami ogólnymi.

Mam nadzieję, iż następująca publikacja przyczyni się do rozwoju wymiany turystycznej na linii Warszawa – Bukareszt, co mogłoby być wielką korzyścią dla obu stron. Niemniej satysfakcjonującym będzie także fakt, iż chociaż jedna osoba analizując niniejszy projekt zainteresuje się piękną Rumunią.

I. Podstawowe informacje

I.1. Informacje ogólne

Rumunia (rum. România) jest krajem zajmującym północną część Półwyspu Bałkańskiego. Leżąc w dolnej części biegu Dunaju jest jednym z większych państw w Europie (238,4 tys. km²). Rumunia graniczy z Ukrainą, Węgrami, Mołdawią, Serbią oraz Bułgarią. Zamieszkują ją ponad 22 miliony mieszkańców. Posiada dostęp do Morza Czarnego. Jej stolicą jest Bukareszt. Od 29 marca 2004 r. Rumunia jest członkiem NATO, a od 1 stycznia 2007 r. Unii Europejskiej.

Tabela 1. Rumunia – zestawienie informacji ogólnych

Powierzchnia	238 391 km²
Stolica	Bukareszt
Inne miasta	Jassy, Braszów, Konstanca
Ustrój polityczny	Republika parlamentarna
Język urzędowy	Rumuński
Ludność	22 245 000 (2008 r.)
Gęstość zaludnienia	91 os./km ²
PKB	10 002 USD/os.
Religia dominująca	Prawosławie
Święto narodowe	1 XII (zjednoczenie Siedmiogrodu i Rumunii 1918)
Strefa czasowa	Zima: UTC+2, lato: UTC+3
Jednostka monetarna	1 lej = 100 bani (ROL)
Podział administracyjny	41 okręgów, miasto wydzielone - Bukareszt

Źródło: opracowanie własne

Rycina 1. Flaga Rumunii

Źródło: <http://flagpedia.net>

Rycina 2. Godło Rumunii

Źródło: <http://jazon.hist.uj.edu.pl>

I.2. Historia Rumunii

Ziemie obecnej Rumunii zamieszkane w większości przez Daków były już w 106 roku p.n.e. i następnie włączone zostały w obręb Imperium Rzymskiego. W przeciągu stuleci uległy one daleko idącej romanizacji i właśnie nazwa kraju pochodzi właśnie od Rzymian. W wyniku działalności Cyryla i Metodego, Rumunii przejęli prawosławną wersję chrześcijaństwa. Od końca III do połowy XIX wieku tereny te były bezustannie podbijane, między innymi przez Turcję. W 1856 Księstwo Mołdawskie i Księstwo Włoskie poєднаły się, tworząc niepodległe królestwo - Rumunia. Po I wojnie w 1918 roku i rozpadzie Austro-Węgier, Rumunia pozyskała Siedmiogród. W końcu lat 40 komuniści przejęli tu władzę, która podlegała Moskiewskim wpływom. W 1989 roku po masowych protestach i próbach obalenia władzy Rumunia jako jedna z niewielu krwawo rozliczyła się z swoim przywódcą Nicole Ceausescu rozstrzelając go. W latach 1990 i 1992 w Rumunii odbyły się demokratyczne wybory i przystąpiono do procesu demokratyzacji kraju. Obecnie Rumunia boryka się z dużym bezrobociem i inflacją.¹ W 2004 Rumunia została członkiem NATO, a w 2005 podpisała traktat akcesyjny z UE — z datą przystąpienia 2007.

Rycina 3. Położenie Rumunii w Europie

Źródło: <http://www.nawigacja-gps.v10.pl>

Rycina 4. Mapa Rumunii

Źródło: <http://www.dookolaswiata.pl>

1.3. Ukształtowanie terenu

¹ <http://www.wakacjezprzewodnikiem.pl>

Rumunię cechuje znaczne urozmaicenie ukształtowania powierzchni. Dominują obszary wyżynne od 300 do 800 m n.p.m. (39%). Na obszary górskie wyniesione powyżej 800 m n.p.m. przypada aż jedna trzecia kraju (31%), podobnie jak na niziny (30%).

Ponad 30% terytorium Rumunii zajmują **Karpaty**. Dzielą się na Karpaty Wschodnie i Karpaty Południowe, zwane też Alpami Transylwańskimi. Łańcuch karpacki, o długości prawie 800 km, ciągnie się z północnego zachodu na południowy wschód, a następnie skręca szerokim łukiem na zachód, w kierunku granicy z Serbią. W skład Karpat Wschodnich i Południowych wchodzi wiele pasm, zbudowanych głównie ze skał wulkanicznych i krystalicznych. Najwyższym szczytem w Rumunii jest Moldoveanu (2544 m) w Górach Fogaraskich (Karpaty Południowe).

Osobnym masywem górskim, zamykającym Wyżynę Siedmiogrodzką od zachodu, są góry Apuseni zwane też Górami Zachodniorumuńskimi. Od Karpat Południowych oddzielają je doliny rzek Samosz i Muresz. Dzięki temu, że niektóre partie Gór Zachodniorumuńskich są zbudowane ze skał osadowych, (głównie wapieni), występuje w nich wiele wspaniałych form krasowych (m.in. leje i zapadliska krasowe, liczne jaskinie). Najwyższym szczytem tego masywu jest Curcubata (1848 m w paśmie Gór Bihorskich).

Karpaty Wschodnie, Południowe i góry Apuseni okalają skalnym wieńcem rozległą **Wyżynę Siedmiogrodzką**. Krajobrazy tego zapadliska są bardzo urozmaicone. Tereny górzyste i pagórkowate sąsiadują tam równinami i głębokimi dolinami rzecznyymi. Wyżyna Siedmiogrodzka stanowi centrum regionu Siedmiogród (Transylwania).

Wokół masywów górskich otaczających Wyżynę Siedmiogrodzką rozciągają się: na północnym zachodzie i na zachodzie – **Nizina Zachodnia** obejmująca regiony Maramureș, Banat i Crișana, na północnym wschodzie i wschodzie – **Wyżyna Mołdawska** z rumuńskimi regionami Bukowina i Mołdawia, oraz na południu – **Nizina Wołoska**, którą rzeka Aluta dzieli na dwie krainy, Oltenię i Multany. Nizina Wołoska graniczy od południowego wschodu z **Dobrudżą** – pagórkowatą krainą pomiędzy dolnym biegiem Dunaju a Morzem Czarnym.

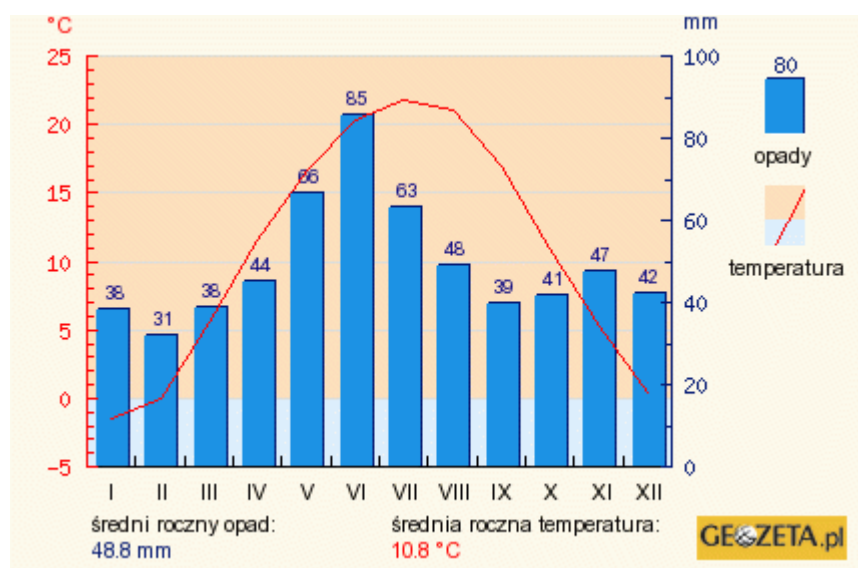
Północny odcinek **wybrzeża morskiego**, gdzie do Morza Czarnego wpływa Dunaj tworząc rozległą deltę (4340 km²), jest płaski, z wieloma limanami i mierzejami, a południowy od przylądka Midia – klifowy.²

I.4. Klimat

² <http://przewodnik.onet.pl>

Rumunia leży w strefie umiarkowanego klimatu kontynentalnego. Wielki łuk Karpat stanowi jednak istotną barierę klimatyczną, dzielącą kraj na trzy strefy. Zachodnia (głównie Siedmiogród) znajduje się pod wpływem czynników kształtujących klimat Europy Zachodniej. Północno-wschodnia część kraju ma natomiast ostre zimy, a lata są długie i upalne (śr. temp. stycznia wynosi ok. -4°C , a w lipcu dochodzi do 40°C). Klimat wybrzeża cechuje pogodne, słoneczne lato, przy czym upały nie muszą być dotkliwe ze względu na łagodzący wpływ mas powietrza morskiego. Wyższe partie gór mają odrębny klimat związany z wysokością oraz dużą ilością opadów, które osiągają tam do 1400 mm rocznie, podczas gdy w innych regionach 400 - 500 mm, a w Dobrudży nawet poniżej 400 mm. Największe opady przypadają na maj i czerwiec.³

W górach pokrywa śnieżna zalega ponad 100 dni, a w niektórych partiach Karpat śnieg utrzymuje się nawet do maja.

Wykres 1. Średnie roczne temperatury i opady w Bukareszcie

Źródło: <http://rumunia.geozeta.pl>

I.5. Gospodarka

Gospodarka Rumunii jest gospodarką przejściową od centralnie planowanej do rynkowej. Od 1991 roku jest prywatyzowana. W sektorze prywatnym wytwarzane jest prawie 70% PKB. W pierwszym kwartale 2008 roku odnotowano wzrost PKB o 9% do wysokości ponad 10 000 USD/os. Bezrobocie liczone dla całego kraju nie przekracza 10%, choć w niektórych regionach sięga nawet 60%. Inflacja 9,6% (2004). Zadłużenie

³ <http://tpr.pl>

zagraniczne: 24,59 mld USD (2004). Struktura zatrudnienia: przemysł - 30,7%, rolnictwo - 31,6%, usługi - 37,7%. Głównymi partnerami handlowymi są: Niemcy, Włochy i Francja. Obroty w handlu z zagranicą – eksport: 23,54 mld USD, import: 28,43 mld USD (2004).

Rumunia jest krajem przemysłowo-rolniczym. Uprawia się głównie: pszenicę, kukurydzę, słonecznik, buraki cukrowe, owoce, warzywa. Rozwinięta jest hodowla owiec (na wełnę), trzody chlewnej, bydła i drobiu. Kraj posiada bogate, choć słabo wykorzystane, złoża węgla kamiennego, ropy naftowej czy gazu ziemnego. Rumunia ma rozwinięty przemysł maszynowy, metalowy, chemiczny, spożywczy, włókienniczy, stoczniowy. W delcie Dunaju i na Morzu Czarnym kwitnie rybołówstwo.⁴ W Rumunii rozwija się także turystyka.

I.6. Ludność

Ludność Rumunii nie jest jednolita narodowo chociaż duża jej część to etniczni Rumunii. Inną silną grupę etniczną w Rumunii stanowią Węgrzy i Romowie. Znaczny procent to mieszkające w obecnych granicach mniejszości, których istnienie i rozmieszczenie wynika z wielowiekowych procesów historycznych i burzliwych dziejów ziem rumuńskich. Są one również źródłem większych i mniejszych konfliktów przygaszanych i łagodzonych lub odradzających się w lokalnych społecznościach.⁵

I.7. Komunikacja

Komunikacja w Rumunii jest nadal słabo rozwinięta i zdecydowanie nie sprzyja rozwojowi turystyki. Nie bez znaczenia są tu Karpaty, które przecinając całą Rumunię stanowią naturalną barierę determinując układ szlaków komunikacyjnych.

Drogi w Rumunii nie należą do najlepszych nawet w skali krajów Europy środkowo-wschodniej. Obecnie sieć dróg wynosi ok. 153 tys. km, z czego część odcinków o charakterze lokalnym to nieasfaltowane drogi bite i szutrowe. Aktualnie jest w Rumunii

⁴ <http://portalwiedzy.onet.pl>

⁵ <http://www.wakacjezprzewodnikiem.pl>

tylko jeden 114-kilometrowy odcinek autostrady z Bukaresztu do Pitești (A1). W budowie jest odcinek z Bukaresztu do Konstancy. Jest także kilka niedużych odcinków dwupasmowych dróg szybkiego ruchu (np. z Bukaresztu do Ploiești oraz fragment szosy w stronę Giurgiu, dojazdowe odcinki do Cluj, Sibiu i Brașov). Drogi w Rumunii dzielą się na cztery kategorie: międzynarodowe - E, krajowe - DN (Drum Național), wojewódzkie - DJ (Drum Județean) i gminne - DC (Drum Comunal).

Aktualnie w Rumunii jest ponad 11 tys. km linii kolejowych. Większość z linii głównych jest obecnie zelektryfikowana, choć inwestycje te zostały dokonane dopiero w ciągu ostatnich kilkunastu lat.

Transport wodny śródlądowy Rumunii to przede wszystkim żeglowny na całym odcinku w granicach państwa Dunaj (inne rzeki choć duże - jednak bystre i kamieniste, nadają się praktycznie tylko do spławu drewna). Najważniejszymi portami naddunajskimi są Turnu Severin, Giurgiu oraz Brăila i Galați, które chociaż położone ponad 100 km od ujścia, są jednocześnie obok leżącej na wybrzeżu Konstancy, głównymi portami morskimi. Komunikacja morska ma większe znaczenie jedynie w połączeniach z krajami czarnomorskimi.

Transport lotniczy nie jest w Rumunii zbyt dobrze rozwinięty. Choć jak na tej wielkości kraj jest tu stosunkowo dużo lotnisk, ale w większości o niskim poziomie technicznym, a znaczna część cywilnej floty powietrznej jest przestarzała. Lotniska mogące obsługiwać ruch międzynarodowy znajdują się w: Bukareszcie (Otopeni), Konstancy, Suczawie, Aradzie i Timiszoarze. Natomiast tylko do ruchu krajowego: Bacău, Baia Mare, Caransebeș, Cluj Napoca, Craiova, Deva, Jassy, Oradea, Satu Mare, Sibiu, Târgu Mureș i Tulcea (istotna dla komunikacji z trudno dostępnym rejonem delty Dunaju). Praktycznie monopolistą w krajowej komunikacji lotniczej są państwowe linie TAROM.⁶

I.8. Regiony turystyczne

Rumunia, choć dotychczas niezbyt odkryta, jest bezspornie jednym z atrakcyjnych turystycznie krajów europejskich. Po wielu latach stagnacji dynamicznie rozwija się tu infrastruktura turystyczna, drogi, hotele, ochrona dóbr kultury i przyrody. Rumunia posiada na swoim terytorium znaczną część malowniczych Karpat, a czarnomorskie wybrzeże zachęca turystów pięknymi plażami. Bogactwo naturalne i tradycje czynią ten kraj atrakcyjnym turystycznie, o czym wielu turystów już się przekonało.

⁶ <http://www.tpr.pl>

Do najważniejszych regionów turystycznych należą kolejno: wybrzeże Morza Czarnego, Karpaty, delta Dunaju oraz stolica państwa – Bukareszt.

Ponadto wyróżnia się następujące regiony turystyczne:

➤ **Bukareszt**

Stolica Rumunii, Bukareszt, oferuje odwiedzającym takie zabytki jak: XVI-wieczna cerkiew Curtea Veche i klasztor Marcuța i Mihai Voda, cerkiew Patroarchy, Cretulescu, kościół Św. Jana, (który jest częściowo wykuty w skale), pałac Mogosoia, Biserica Patriarhei (główny kościół rumuńskiego prawosławia), oraz łuk triumfalny "Arcul de Triumf". Symbolem panowania Ceausescu jest niewątpliwie "Casa Poporului" (Dom Ludowy). Interesujące i warte odwiedzenia jest również Narodowe Muzeum Historyczne, posiadające bogatą kolekcję dzieł sztuki od neolitu po współczesność. W Bukareszcie warto odwiedzić również, któryś z parków i ogrodów (np. Cismigiu Gardens) oraz Wiejski Skansen, znajdujący się na przedmieściach miasta.

➤ **Północna Rumunia**

Północna część Rumunii to urzekające krajobrazy łagodnych wzgórz i dolin przypominający nasze Polskie Beskidy. Tereny te to również wspaniałe zabytki historii takie jak słynne (unikalne zabytki UNESCO) "malowane klasztory", wspaniałe wtopione w krajobraz budowle ludowe, bogaty folklor i wielonarodowa kultura. Turystę z Polski z pewnością zainteresują gościnne polskie wioski i wiele innych atrakcji. Kolejna malownicza kraina na terenach północnych rubieżach Siedmiogrodu położona wśród atrakcyjnych pasm górskich Karpat wschodnich to Maramureș. Słynąca ona z przebogatego i wciąż żywego folkloru i tradycji ludowych oraz legendy o wampirach, żyjących w licznych tu zamkach Siedmiogrodu. Turystę niewątpliwie zauroczą wiejskie drewniane strzeliste cerkwie, ozdobne, rzeźbione bramy i zagrody oraz przebogate, noszone na co dzień stroje ludowe, kultywowane obrzędy i zwyczaje.

➤ **Południowa Rumunia**

Tereny te stanowi kraina Wołoszczyzny (stolica Bukareszt), która rozciąga się pomiędzy Karpatami a Dunajem, oferując turystom ciekawe miejsca do zwiedzenia. Na trasie tej koniecznie zobaczyć trzeba miasta, Turnu Severin, Craiova, Tirgu Jiu, Trigoviste i Ploiesti. U podnóża Karpat znajduje się wiele historycznych ośrodków "monastyrów" takich jak Tismana, Horezu, Cozia czy Curtea de Arges. Bardzo atrakcyjna jest wcinająca

się w Karpaty dolina Prahowy z góorskimi kurortami Bisteni i Sinaia oraz ze wspaniałym pałacem królewskim.

➤ **Wschodnia Rumunia**

Wschodnia Rumunia to przede wszystkim wyżynne tereny położone pomiędzy wschodnimi Karpatami a Prutem, ze stolicą w historycznym mieście Jassy. Miasto te bogate jest w zabytki z różnych okresów, oraz stanowi znaczący ośrodek kulturalny i uniwersytecki. Ciekawy jest także region Neamt z historycznymi klasztorami u podnóża Karpat, słynne winnice Cotnari, uzdrowisko Slanic Moldova, czy też historyczny port na RDunajem Gałaczs. Niezbyt długie ale na znacznym odcinku dobrze zagospodarowane i wspaniale nadające się do letniego wypoczynku Morze Czarne to miejsce na wspaniałe wakacje. Szerokie, piękne plaże, nowoczesne hotele, restauracje, promenady oraz kurorty, Mamaia, Eforia, Costinesti, Neptun, Jupiter, Mangalia zachęcają swoim urokiem każdego turystę. Przylegająca do wybrzeża kraina Dobrudża to również bardzo atrakcyjna turystycznie kraina. Jej głównym miastem i portem jest Konstanca, która posiada liczne zabytki antyczne, tureckie i secesyjne a także zachwyca antycznymi ruinami Histrii, meczetami Mangalii i Babadag czy winnicami Murfatlaru.

➤ **Zachodnia Rumunia**

Zachodnią Rumunię tworzy region Siedmiogrodu i Transylwanii. jest to bardzo ciekawa kraina położona wewnątrz łuku Karpat, o wyjątkowo bogatej historii, której dobrze zachowane zabytki i pamiątki spotyka turysta na każdym kroku. Bogactwo i dziedzictwo kulturowe tego regionu tworzy "Kraina Sasów Siedmiogrodzkich" ze wspaniałymi średniowiecznymi miastami (Sybin, Medias, Sigiszoara i in.) oraz z unikalnymi saskimi warownymi kościołami i grodami wiejskimi. Znajduje się tu wiele twierdz i zamków (Hunedoara, Bran). W Transylwanii turysta może także przybyć szlak prowadzący po historycznych i legendarnych miejscach związanych ze słynnym Drakulą i jego historycznym pierwowzorem.⁷

Do głównych atrakcji turystycznych Rumunii należą:

- Liczne szlaki górskie w całym paśmie Karpat,
- Najgłębszy (obok kanionu rzeki Verdon w Prowansji) kanion Europy w Bicaz,
- Pas wybrzeża Morza Czarnego liczący 245 km z największym kurortem Mamaia,
- Rozlewiskowa Delta Dunaju z unikatowym ekosystemem; zwana również Ptasim Rajem,
- Trasa Drakuli: Snagov - Targoviste - Sinaia - Bran – Sighisoara,

⁷ <http://www.wakacjezprzewodnikiem.pl>

- Klasztory Mołdawii (Agapia, Suceava, Voronet),
- Pałace i zamki Transylwanii,
- Uzdrowiska w Baile Felix, Herculane, Sovata, Tusnat, Calimanesti i Caciulata, Eforie Nord i Sud, Techirghiol, Neptun, Mangalia.⁸

II. Rynek recepcji turystycznej

Rumunia jako część regionu oraz subregionu turystycznego w międzynarodowym ruchu turystycznym

Według UNWTO Rumunia jest kwalifikowana do następujących turystycznych jednostek administracyjnych:

⁸ <http://www.pl.bukareszt.pl>

- region: Europa,
- subregion: Europa Centralna i Wschodnia.

Według UNWTO do subregionu turystycznego Europa Centralna i Wschodnia należą następujące państwa: Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Bułgaria, byłe kraje ZSRR, Czechy, Estonia, Gruzja, Kazachstan, Kirgistan, Litwa, Łotwa, Mołdawia, Polska, Rosja, **Rumunia**, Słowacja, Tadżykistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan, Węgry.

Tabela 2. Przyjazdy turystów do poszczególnych regionów turystycznych

Region/subregion	Rok				Udział	Zmiana	
					światowy		
					(europejski)		
	2000	2005	2007	2008	2008	07/06	08/07
	mln				%	%	
Świat	682	805	908	924	100	6,9	1,8
Europa	392,4	441,6	488,0	488,5	52,9	5,2	0,1
Europa Północna	43,7	52,8	58,0	56,8	6,1 (11,6)	2,7	-2,1
Europa Zachodnia	139,7	142,6	154,9	153,1	16,6 (31,3)	3,5	-1,2
Europa Centralna i Wschodnia	69,2	87,5	96,8	99,4	10,8 (20,3)	6,2	2,6
Europa Południowa i Śródziemnomorska	139,8	158,7	178,2	179,2	19,4 (36,7)	7,0	0,6
Azja i Pacyfik	109,2	154,7	185,4	188,3	20,4	10,5	1,6
Ameryki	128,2	133,4	142,5	147,6	16,0	4,9	3,6
Afryka	27,9	37,3	44,9	46,9	5,1	8,5	4,6
Środkowy Wschód	24,4	37,8	47,5	52,9	5,7	15,3	11,3

Źródło: UNWTO World Tourism Barometer, January 2009 - Volume 7, Issue 1

W 2008 roku liczba międzynarodowych przyjazdów turystycznych na świecie osiągnęła liczbę 924 mln, tj. o 16 mln więcej niż w roku 2007, co stanowi 2% wzrost. Region Europejski odwiedziło blisko 500 mln osób, tj. ponad połowa wszystkich turystów (52,9%). Istotną destynacją podróży jest region Azji i Pacyfiku, gdzie koncentruje się 1/5 światowego ruchu turystycznego (20,4%). Najmniej turystów gości w regionie afrykańskim (niepełna 50 mln) (tab. 2.).

Według danych z ubiegłego roku ponad 1/3 europejskich turystów gościła w Europie Południowej/Śródziemnomorskiej (36,7%). Najrzadziej odwiedzano północną część naszego kontynentu (co dziesiąty podróżny po Europie). Natomiast co piąty turysta (20,3%) przybywający do regionu europejskiego w 2008 roku odwiedził subregion Europa Centralna i Wschodnia, do którego należy Rumunia. (tab. 2.)

Analizując liczbę przyjazdów turystycznych do Europy Centralnej i Wschodniej w 2007 roku zauważamy, iż ruch koncentruje się głównie w Polsce (niespełna 15 mln turystów), na Węgrzech (9 mln) i w Czechach (7 mln). Rumunię odwiedziło ponad 1,5 mln turystów (1,6% turystów europejskich). Ponadto w okresie styczeń-czerwiec 2008 wystąpił 3% wzrost ruchu turystycznego w naszym regionie w porównaniu z tym samym czasem w poprzednim roku. W Rumunii jednak odnotowano 4% spadek (tab. 3.).

Tabela 3. Przyjazdy do krajów subregionu Europa Centralna i Wschodnia

Region/kraj	Przyjazdy (mln)			Zmiany procentowe		
	Źródła	2006	2007	06/05	07/06	2008
	danych*					YTD**
Europa						
Centralna i Wschodnia		91,201	95,953	4,3	5,2	2,9
Bulgaria	TF	5,158	5,151	6,6	-0,1	17,2
Czechy	TCE	6,435	6,680	1,6	3,8	3,6
Estonia	TF	1,940	1,900	1,2	-2,1	5,2
Węgry	TF	9,260	8,638	-7,2	-6,7	2,7
Łotwa	TF	1,535	1,653	37,5	7,7	9,0
Litwa	TF	2,180	...	9,0	...	8,8
Polska	TF	15,670	14,975	3,1	-4,4	-8,7
Rumunia	TCE	1,380	1,551	-3,5	12,4	-3,9
Rosja	TF	20,199	...	12,4	...	5,0
Słowacja	TCE	1,612	1,685	6,4	4,5	13,5

Źródło: UNWTO World Tourism Barometer, October 2008 - Volume 6, Issue 3

W cytowanym źródle znajdują się istotne informacje o rodzaju informacji statystycznej gromadzonych przez poszczególne kraje:

TF - międzynarodowe przyjazdy turystów na granicach (wyłączając odwiedzających jednodniowych),

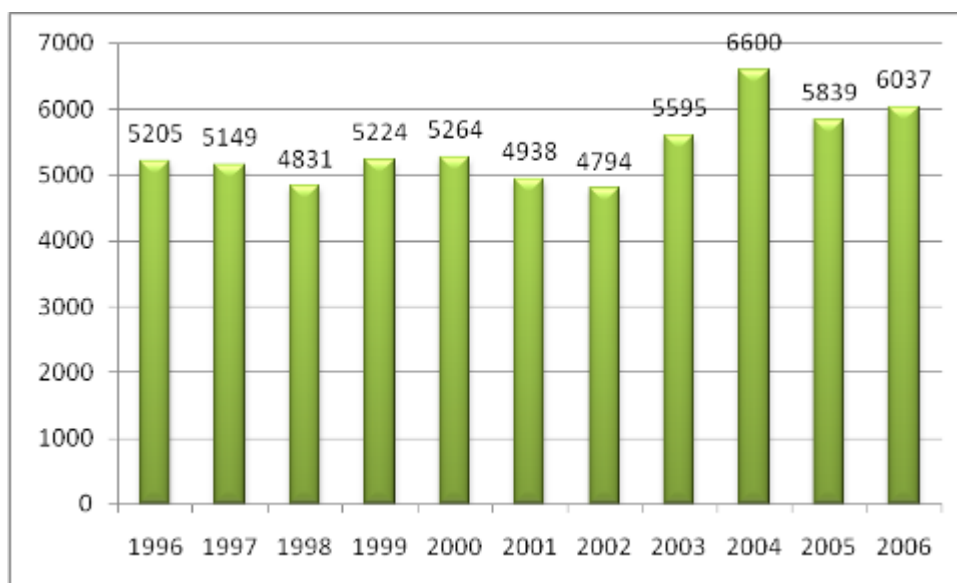
TCE - turyści zagraniczni korzystający z obiektów noclegowych zakwaterowania zbiorowego,

** YTD – zmiany % year to date, do chwili obecnej tj. do VI 2008 roku (w porównaniu do tego samego okresu roku poprzedniego).

Liczba przyjazdów do Rumunii

Rumunia tak jak większość krajów czarnomorskich była przez lata niezbyt dostępna i przyjazna politycznie turystom, jednak jej nieodkryte piękno zachęcało niektórych do przybycia. W ostatnich latach ruch turystyczny w Rumunii cechował się

wielkością ok. 6 mln przyjazdów rocznie (biorąc pod uwagę międzynarodowe przyjazdy turystów na granicach wyłączając odwiedzających jednodniowych) (wyk. 2.).

Wykres 2. Przyjazdy turystów zagranicznych do Rumunii w latach 1996-2006 (tys.) (TF)

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

Jak wynika z poniższego wykresu przedstawiającego dane zebrane przez WTTC, liczba międzynarodowych przyjazdów turystów na granicach (wyłączając odwiedzających jednodniowych) rumuńskich od 1988 roku ciągle się waha w przedziale 5-6,8 mln osób. Zapewne było i jest to wynikiem m. in. braku infrastruktury turystycznej, która obecnie powstaje. I tak od 2010 roku eksperci przewidują dynamiczny wzrost liczby turystów do ok. 8 mln w 2016 roku (wyk. 3.).

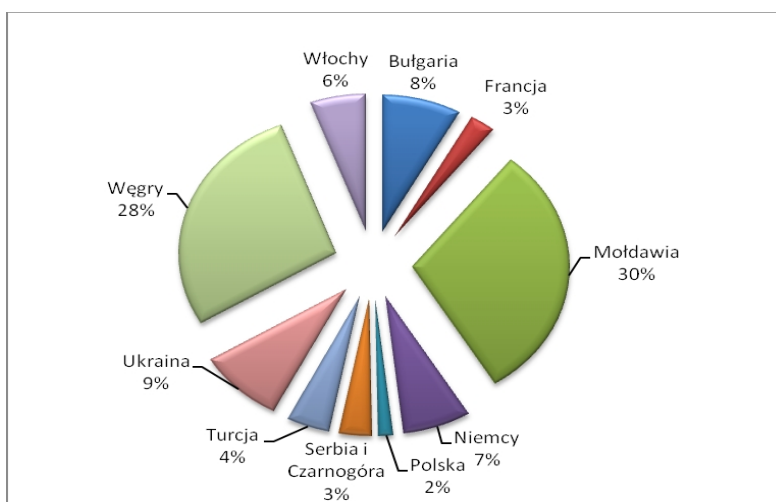
Wykres 3. Międzynarodowe przyjazdy turystyczne do Rumunii oraz ich prognozy (TF)

Źródło: <http://wttc.org>

Kraje emitujące turystów do Rumunii

Rumunia jest odwiedzana przede wszystkim przez turystów europejskich, rzadziej przez Amerykanów (gł. obywateli USA), Azjatów (w przewadze Izraelczyków) i prawie wcale przez mieszkańców innych kontynentów. Co trzeci turysta przyjeżdża do Rumunii z Mołdawii, Węgier, a co dziesiąty z Ukrainy. W 2006 roku Rumunię odwiedziło 75 tys. Polaków, co stanowi 2% udział w/w roku (wyk. 4.), (tab. 4.).

Wykres 4. Główne europejskie kraje emitujące turystów do Rumunii w 2006 roku

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

Tabela 4. Kraje emitujące turystów do Rumunii w latach 2000-2006 (TF)

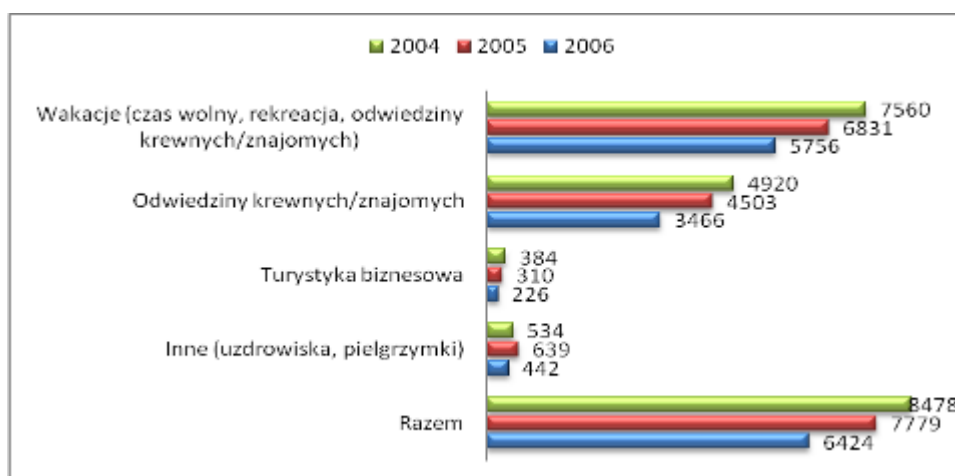
Kontynent/kraj	Rok						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Liczba przyjazdów (tys.)						
Ogółem	5264	4938	4794	5595	6600	5839	6037
Europa	5024	4696	4551	5344	6306	5522	5690
Bułgaria	363	392	363	340	375	389	399
Francja	76	88	92	101	93	110	129
Mołdawia	1436	1033	857	1059	1213	1435	1490
Niemcy	255	328	359	380	296	354	343
Polska	102	106	113	109	133	62	75
Serbia i Czarnogóra	143	127	175	271	220	148	167
Turcja	253	230	191	205	195	201	219
Ukraina	330	324	289	349	310	328	433
Węgry	1203	1131	1153	1537	2603	1522	1367
Włochy	189	219	230	259	231	271	278
Afryka	10	8	9	10	12	12	14
Ameryka	95	96	103	115	139	154	172
Azja	126	130	123	119	135	142	151

Australia i Oceania	7	6	6	6	7	8	9
Inne nieokreślone	2	2	2	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

Cele przyjazdów

Zdecydowana większość przyjazdów, jakie odbyły się do Rumunii w latach 2004-2006 były wakacyjnymi (ok. 90%), zwłaszcza w celu odwiedzenia rodziny czy znajomych, spędzenia czasu wolnego czy też uprawiania rekreacji. W Rumunii nie jest jeszcze rozwinięta turystyka biznesowa, jednak takie podróże też się odbywają (wyk. 5.).

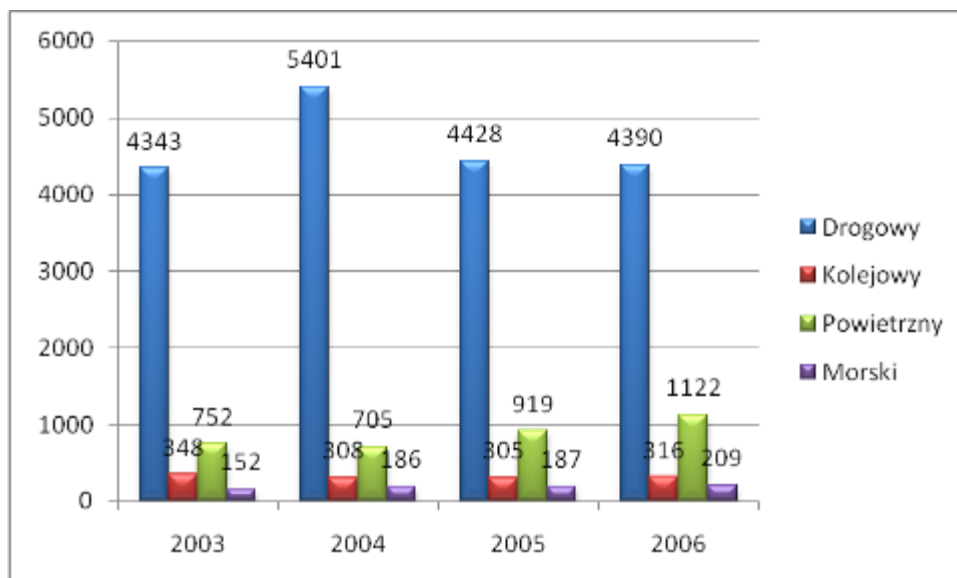

Wykres 5. Liczba przyjazdów do Rumunii (tys.) a ich cele w latach 2004-2006

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

Środki lokomocji

Z danych prezentowanych przez Rumuński Urząd Statystyczny wynika, iż turyści jako środek transportu zdecydowanie najczęściej wybierają samochód, kolejno samolot i pociąg. Najmniejszą popularnością cieszy się transport morski, co wynika oczywiście z położenia geograficznego Rumunii. Ponadto zauważamy, iż maleje udział transportu drogowego a rośnie znaczenie podróżowania drogą powietrzną (wyk. 6.).

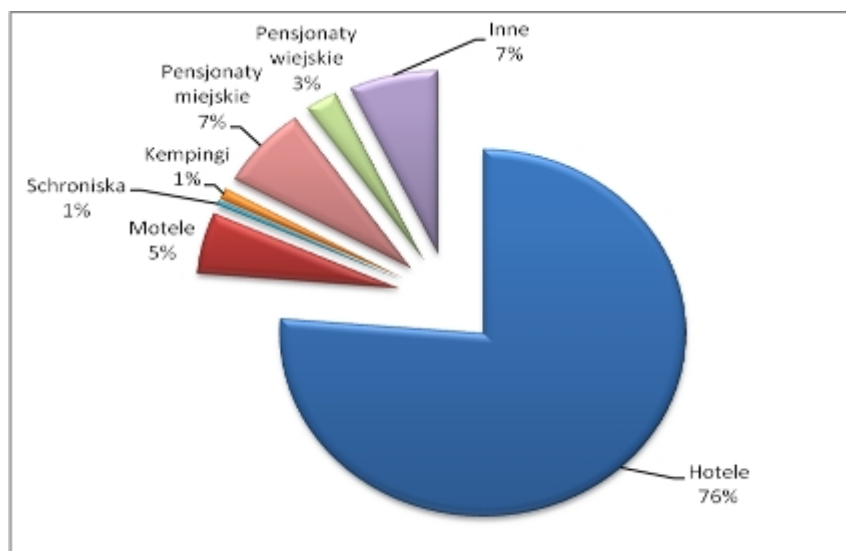

Wykres 6. Liczba turystów przyjeżdżających do Rumunii w latach 2003-2006 wg środków transportu

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

Miejsca zakwaterowania

Zdecydowanie największą popularnością wśród turystów przyjeżdżających do Rumunii cieszą się hotele, gdzie nocuje $\frac{3}{4}$ turystów. Ponadto cudzoziemcy zatrzymują się w miejskich pensjonatach i motelach. Najrzadziej korzystają z usług kempingów i schronisk (wyk. 7.).

Wykres 7. Obiekty zakwaterowania cudzoziemców w Rumunii w 2006 roku

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

Wydatki turystów przyjeżdżających do Rumunii

Od kilku lat obserwuje się wzrost wydatków turystów odwiedzających Rumunię. W 2004 roku przeciętny międzynarodowy turysta wydawał średnio ok. 75 USD, natomiast w 2008 roku już ok. 200 USD. Ponadto prognozuje się dalszy wzrost wydatków, gdzie w 2016 roku mają osiągnąć pułap 300 USD (wyk. 8.).

Wykres 8. Średnie wydatki turystów międzynarodowych w Rumunii oraz ich prognozy

Źródło: <http://wtcc.org>

Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie (mln USD)

Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie w 2007 roku wynosiły ponad 430 mln, z czego największe zanotowały światowe potęgi turystyczne jak Hiszpania czy Francja. Rumunia cechuje się ciągłym wzrostem wpływów z turystyki, np. na przełomie 07/08 o jedną trzecią. I tak z tytułu turystyki w 2007 roku miała wpływy rzędu niespełna 1,5 mln (tab. 5.).

Tabela 5. Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie w wybranych krajach

	Wpływy (mln USD)			Waluta	Zmiany (%)			
	2000	2006	2007		05/04	06/05	07/06	07/08
Europa	231,303	377,346	434,091					
Hiszpania	29,967	51,122	57,795		6,0	5,6	3,6	2,4
Francja	30,757	46,345	54,228		-2,8	4,3	7,2	-0,3
Włochy	27,493	38,130	42,651		-0,7	6,7	2,5	2,5

Wielka	21,857	33,695	37,669	sa	9,5	8,5	2,8	1,0
Brytania								
Niemcy	18,693	32,801	36,029		5,4	11,4	0,6	1,6
Polska	5,677	7,239	10,627		-4,9	10,7	30,9	-1,4
Ukraina	394,000	3,485	4,597	\$	22,1	11,5	31,9	49,0
Norwegia	2,163	3,760	4,377		6,5	7,1	6,4	6,6
Bułgaria	1,076	2,588	3,130		9,3	5,5	10,8	12,8
Rumunia	359,000	1,298	1,464	€	109,9	21,4	3,3	33,9
Estonia	0,508	1,024	1,035		9,4	4,5	-7,3	19,4
Moldawia	0,039	0,112	0,164	\$	13,1	8,3	47,0	43,0

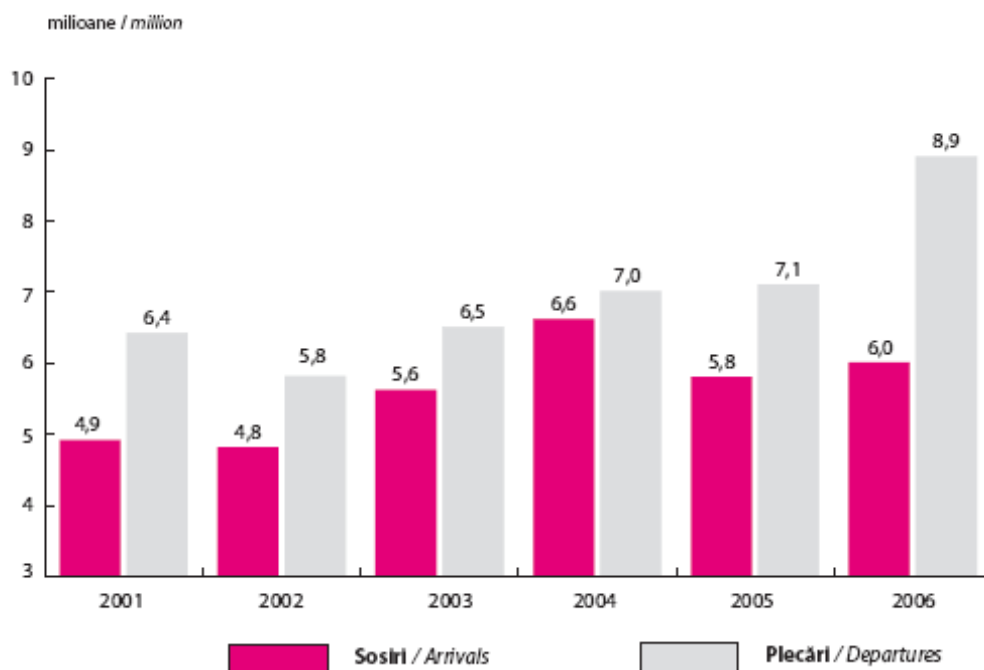
Źródło: UNWTO World Tourism Barometer Vol 6, No. 3, October 2008

III. Rynek emisji turystycznej

III.1. Turystyka zagraniczna

Bilans turystyczny Rumunii

Na przestrzeni ostatnich kilku lat liczba przyjazdów turystów zagranicznych do Rumunii była wyższa aniżeli liczba wyjazdów Rumunów w celu uprawiania turystyki zagranicznej. Zjawisko takie skutkuje ujemnym bilansem turystycznym Rumunii, który nasilił się zwłaszcza w 2005 i 2006 roku (odpowiednio 1,3; 2,9 mln). Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres (wyk. 9.).

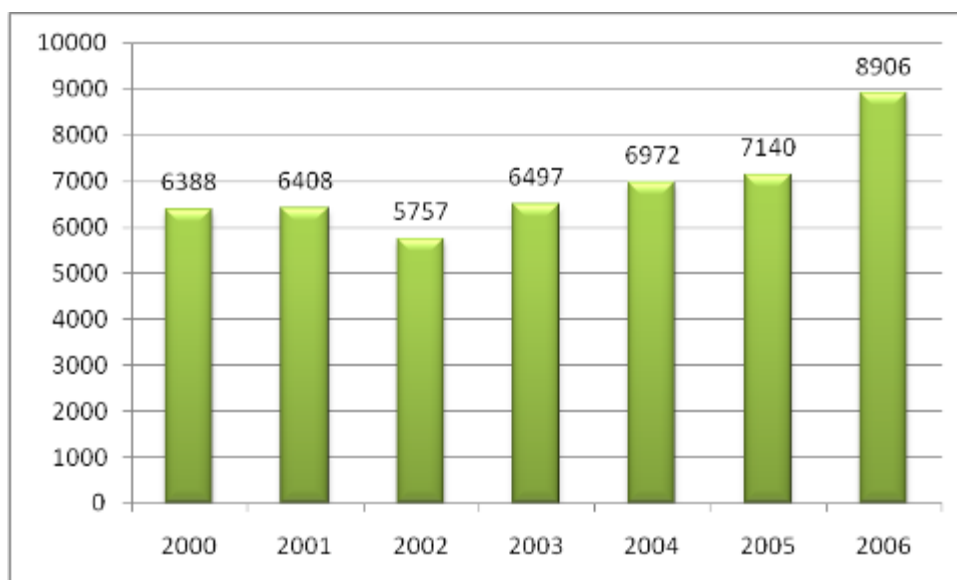

Wykres 9. Bilans turystyczny Rumunii w latach 2001-2006

Źródło: Romanian Statistical Yearbook

Liczba zagranicznych wyjazdów turystycznych

Począwszy od 2002 roku występuje ciągły wzrost turystycznych wyjazdów zagranicznych, jakie podejmują obywatele Rumunii. W latach 2000 – 2005 wyjeżdżali oni około 6-7 mln razy rocznie. Natomiast już w 2006 roku, bez mała 9 mln razy (wyk. 10.).

Wykres 10. Liczba zagranicznych wyjazdów turystycznych Rumunów w latach 2000 – 2006 (TF)

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

Kierunki zagranicznych wyjazdów turystycznych

Tabela 6. Kierunki zagranicznych wyjazdów turystycznych Rumunów w latach 2004 - 2006

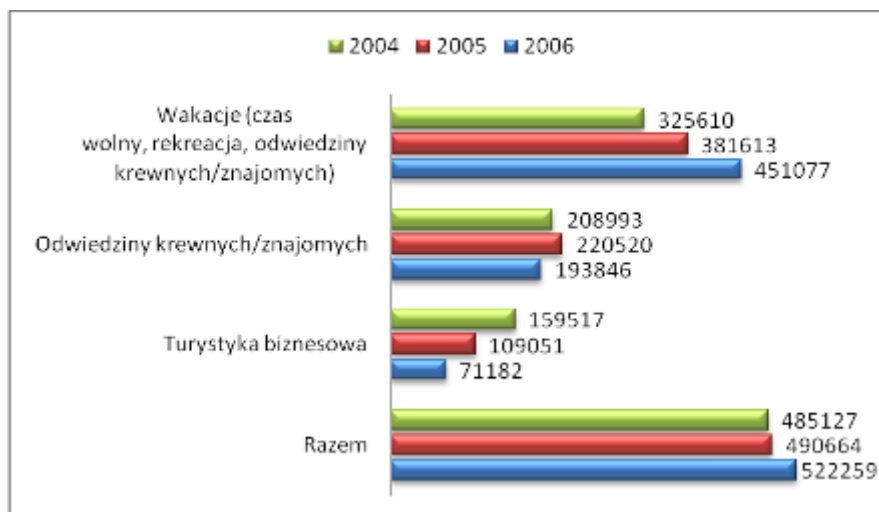
Region/kraj	Rok		
	2004	2005	2006
Liczba wyjazdów			
Europa	448305	465057	482996
Austria	22398	28089	41495
Bułgaria	2633	3200	18053
Francja	31556	20186	19229
Grecja	37957	64777	66410
Hiszpania	41984	63960	55025
Mołdawia	7996	10933	8751
Niemcy	31232	58481	46163
Polska	-	2353	2978
Turcja	27989	29207	24946
Ukraina	2047	11708	2248
Węgry	36704	35982	42332
Wielka Brytania	4104	1183	3844
Włochy	168177	114003	130670
Azja	6262	6217	12690
Ameryka Północna	18344	13568	22295
Ameryka Południowa	1244	404	-
Afryka	4566	4380	3440
Australia i Oceania	5707	1038	-
Inne nieokreślone	699	-	838
Razem	485127	490664	522259

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

Najbardziej atrakcyjnym kontynentem dla rumuńskich turystów jest Europa, gdzie zdecydowanie najchętniej odwiedzają Włochy. Ponadto wyjeżdżają do Grecji, Hiszpanii, Niemiec i Węgier. Do Polski natomiast w celach turystycznych przybywa ok. 2-3 tys. Rumunów rocznie. Poza Europą główną destynacją jest Ameryka Północna i Azja (tab. 6.).

Cele wyjazdów zagranicznych

Analizując cele wyjazdów turystycznych poza granice swojego kraju zauważamy, iż Rumuni najliczniej wyjeżdżają by odwiedzić krewnych, rodzinę czy znajomych. Kolejno w celach urlopowych, wakacyjnych oraz w biznesowych. Jednak liczba tych ostatnich malała na przestrzeni lat 2004 – 2006 (wyk. 11.).

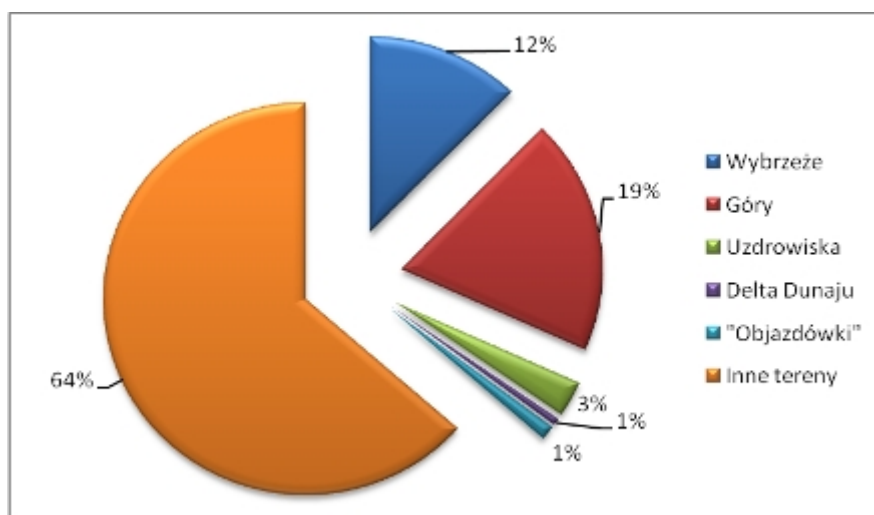
Wykres 11. Liczba wyjazdów Rumunów a ich cele w latach 2004 – 2006

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

III.2. Turystyka krajowa

Kierunki krajowych wyjazdów turystycznych mieszkańców Rumunii

Rozważając miejsca w Rumunii, gdzie w 2006 roku udali się jej obywatele na wyjazdy turystyczne zauważamy, iż dwie trzecie osób pojechało w tereny nie wymienionych w legendzie, tj. miasta na czele z Bukaresztem. Co piąty turysta wybrał się w góry, a co dziesiąty na wybrzeże Morza Czarnego (wyk. 12.).

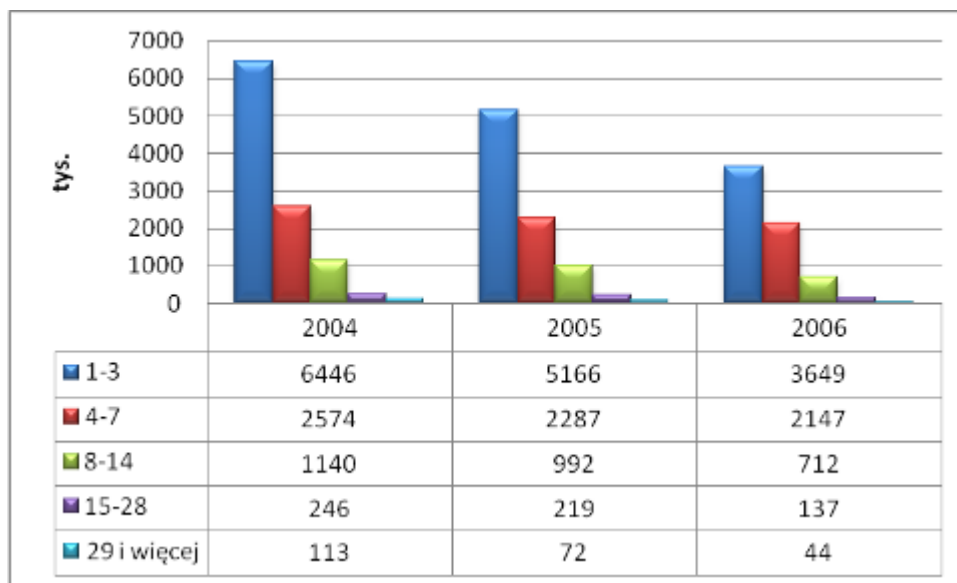

Wykres 12. Destynacje krajowych rumuńskich wyjazdów turystycznych w 2006 roku

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

Długość pobytów

Analizując liczbę noclegów Rumunów w turystyce krajowej zauważamy, iż dwóch na trzech turystów spędza na wyjazdach 1 – 3 noce. Niespełna co trzeci kreuje swój pobyt na 4 – 7 noclegów. Wyjazdy w przedziale czasowym od tygodnia do dwóch realizuje blisko co dziesiąty turysta (wyk. 13.).

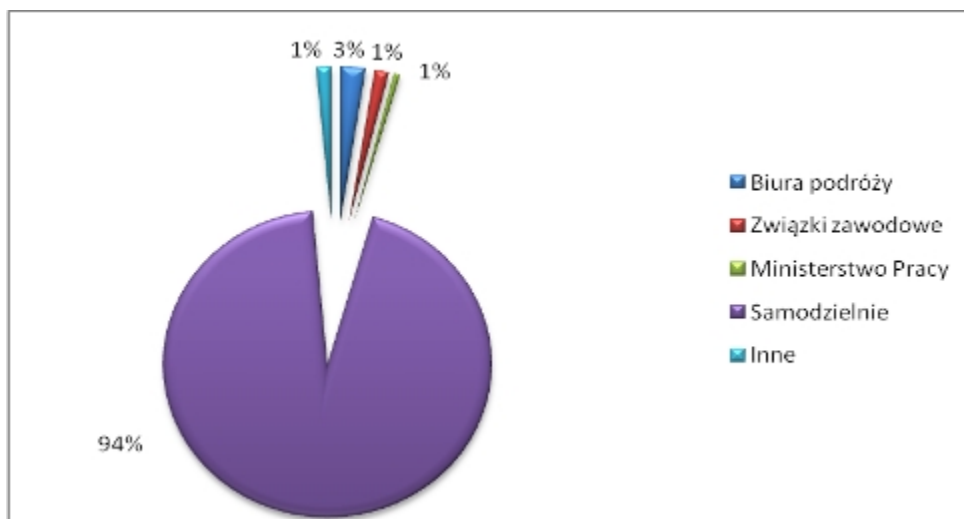

Wykres 13. Ilość noclegów Rumunów w wyjazdach krajowych w latach 2004 – 2006

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

Organizacja krajowych wyjazdów turystycznych

Jak podaje Rumuński Urząd Statystyczny ponad 90% obywateli planuje swój wyjazd samodzielnie. Kwestię tą biuram podróży zleca jedynie 3% Rumunów. Pozostałe sposoby organizacji są jeszcze mniej popularne (wyk. 14.).

Wykres 14. Sposoby organizacji wyjazdów krajowych mieszkańców Rumunii (2006 rok)

Źródło: Opracowanie własne na podst. Romanian Statistical Yearbook

IV. Znaczenie rynku turystycznego dla Polski

Przyjazdy cudzoziemców do Polski

Dwa lata temu Polskę odwiedziło 97 tys. Rumunów, co stanowi 0,2% ogółu cudzoziemców przyjeżdżających do naszego kraju. Jest to więc znikomy ułamek

wszystkich przyjazdów, dlatego też nie odgrywa specjalnej roli w turystyce przyjazdowej do Polski. Jednak należy zauważyć, iż liczba obywateli Rumunii przyjeżdżających do Polski rośnie z roku na rok (tab. 7.).

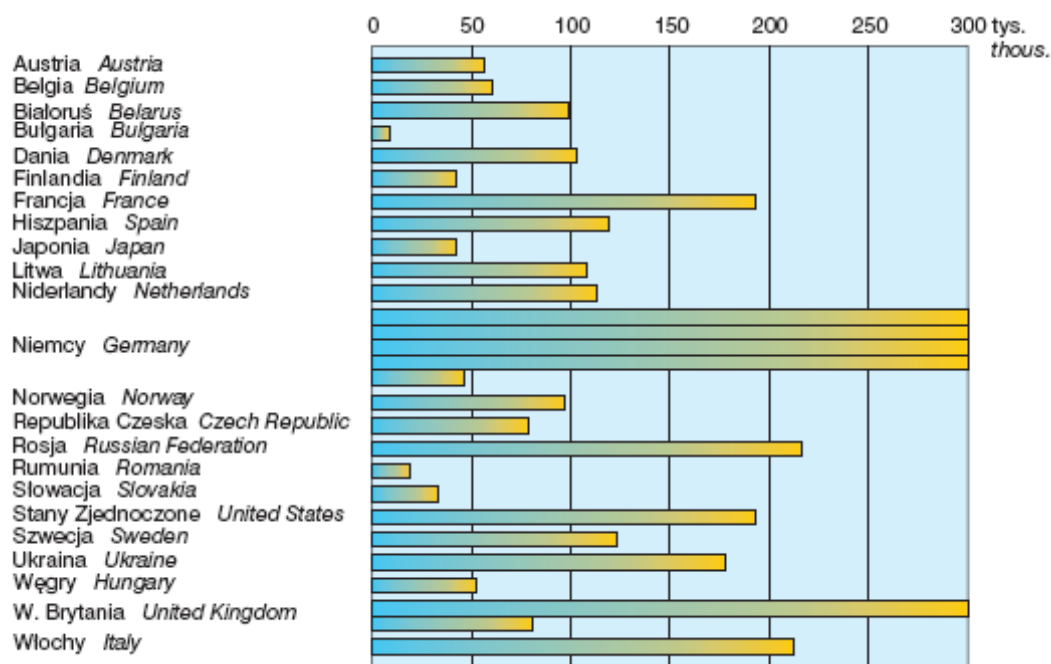
Tabela 7. Przyjazdy cudzoziemców do Polski wg krajów

Kraje	2000	2005	2006	2007	Countries
	w tys. in thous.				
OGÓŁEM	84515	64606	65115	64883	TOTAL
w tym:					of which:
Kraje graniczące z Polską . .	80595	60542	60451	59672	Countries bordering Poland
Rosja	2275	1599	1722	1613	Russian Federation
Litwa	1414	1344	1459	1365	Lithuania
Białoruś	5920	3651	3912	3848	Belarus
Ukraina	6184	5279	5642	5421	Ukraine
Słowacja	3914	3378	3422	3147	Slovakia
Republika Czeska	11985	7855	7102	7143	Czech Republic
Niemcy	48903	37436	37192	37135	Germany
Austria	304	282	304	313	Austria
Belgia	160	72	91	114	Belgium
Bulgaria	35	61	66	71	Bulgaria
Cypr	1	2	2	1	Cyprus
Dania	144	112	134	148	Denmark
Estonia	259	156	186	232	Estonia
Finlandia	66	68	77	81	Finland
Francja	292	220	230	256	France
Grecja	30	29	31	25	Greece
Hiszpania	43	73	89	118	Spain
Irlandia	16	40	69	118	Ireland
Luksemburg	3	3	3	4	Luxembourg
Łotwa	421	345	410	477	Latvia
Malta	1	2	1	1	Malta
Niderlandy	402	335	410	359	Netherlands
Norwegia	57	81	102	141	Norway
Portugalia	15	27	37	71	Portugal
Rumunia	48	78	95	97	Romania
Słowenia	17	22	23	24	Slovenia
Stany Zjednoczone	288	340	353	328	United States
Szwecja	205	214	224	219	Sweden
Węgry	143	249	268	269	Hungary
W. Brytania	240	345	455	544	United Kingdom
Włochy	191	247	276	324	Italy

Źródło: Mały rocznik statystyczny Polski 2008, Warszawa 2008

Noclegi cudzoziemców w Polsce

Analogicznie do bardzo małej liczby obywateli Rumunii, którzy przyjeżdżają do Polski, odbywają oni w naszym kraju niewielką ilość noclegów. W 2007 roku szacowaną ją na ok. 20 tys. Poniższy wykres obrazuje jak jest to niewielka ilość w stosunku do całości (wyk. 15.).

Wykres 15. Turyści zagraniczni z wybranych krajów korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w Polsce w 2007 roku

Źródło: Mały rocznik statystyczny Polski 2008, Warszawa 2008

Z kolei biorąc pod uwagę liczbę obywateli rumuńskich nocujących w Polsce w 2008 roku zauważamy, że największe wartości osiąga ona w II i III kwartale (tj. miesiące kwiecień – wrzesień) (tab. 8.). Jest to charakterystyczne dla recepcji turystycznej w Polsce, gdzie ruch turystyczny jest wyraźnie sezonowy, a dokładniej letni.

Tabela 8. Liczba Rumunów korzystających z obiektów zakwaterowania zbiorowego w Polsce w ciągu czterech kwartałów 2008 roku

Kraj	Korzystający (tys.)					Zmiany (%)				
	Kwartał				2008	Kwartał				12 mc
	I	II	III	IV		I	II	III	IV	
Rumunia	4,7	5,7	6,7	5,1	22,3	37	29	21	-9	17

Źródło: [http:// intur.com.pl](http://intur.com.pl)

Cele przyjazdów

Obywatele nowych krajów UE, czyli Bułgarii i Rumunii, przyjeżdżają do Polski głównie w celach służbowych (co trzeci przyjazd) oraz tranzytowych (niemal jedna trzecia osób). Cele turystyczne wśród przyjeżdżających do Polski Bułgarów i Rumunów stanowią jedynie 15% (tab. 9.).

Tabela 9. Cele przyjazdów do Polski w trzech kwartałach 2008 roku (%)

	Ogółem	Niemcy	Stare kraje UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Główne zamorskie
Turystyczne	27	36	38	14	14	44
Służbowe	26	18	25	37	29	21
Odwiedziny	17	22	21	7	12	20
Tranzyt	11	6	3	27	14	3
Zakupy	5	2	1	0	18	0
Inne cele	14	16	12	15	13	12

Źródło: <http://intur.com.pl>

Długość pobytu

Bułgarzy i Rumuni przyjeżdżając do Polski spędzają u nas przeważnie 1 – 3 noce (75%). Co piąty odwiedzający zatrzymuje się na okres 4 – 7 noclegów. Nie notuje się pobytów dłuższych niż 4 tygodnie. Średnia ilość noclegów to natomiast 2,5 (tab. 10.).

Tabela 10. Długość pobytów w Polsce cudzoziemców w trzech kwartałach 2008 roku (%)

Noclegi	Ogółem	Niemcy	Stare kraje UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Główne zamorskie
1 - 3	59	53	34	75	84	53
4 - 7	28	34	43	23	11	16
8 - 28	12	13	22	2	4	28
Ponad 4 tyg.	1	0	1	0	1	3
Średnia liczba noclegów	4,2	4,4	6	2,5	2,7	6,7

Źródło: <http://intur.com.pl>

Baza noclegowa

Obywatele nowych krajów UE przy przyjazdach do Polski korzystają głównie z noclegów w hotelach i motelach. Co dziesiąty nocuje u rodziny lub znajomych, a jeden na dwudziestu w pensjonatach lub w kwaterach prywatnych (tab. 111.).

Tabela 11. Korzystanie z bazy noclegowej przez cudzoziemców przybywających do Polski w trzech kwartałach 2008 roku (%)

	Ogółem	Niemcy	Stare kraje UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Główne zamorskie
Hotele, motele	47	48	55	36	40	68
U rodziny/znajomych	19	22	21	13	19	23
Pensjonaty	10	14	13	5	5	8
Kwaterny prywatne	5	4	4	5	11	0
Inne	19	12	7	41	25	1

Źródło: <http://intur.com.pl>

Sposób organizacji przyjazdu

Podsumowując sposób organizacji cudzoziemców przyjeżdżających do Polski zauważamy, iż ponad połowa z nich zajmuje się tym samodzielnie, co trzeci wykupuje pakiet usług (tab. 12.).

Tabela 12. Sposób organizacji przyjazdów do Polski w trzech kwartałach 2008 roku (%)

	Ogółem	Niemcy	Stare kraje UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Główne zamorskie
Zakup pakietu	24	23	26	30	9	51
Zakup części usług	8	8	13	11	2	10
Tylko rezerwacja	8	11	11	4	3	6
Samodzielnie	60	58	50	55	86	33

Źródło: <http://intur.com.pl>

V. Analiza SWOT rynku turystycznego Rumunii

Mocne strony

- unikalna przyroda, nietknięte przez człowieka środowisko życia wielu gatunków roślin i zwierząt,
- praktyczny brak zanieczyszczenia środowiska,
- bogate tradycje, szeroko występujący folklor,
- brak utartych, obleganych szlaków turystycznych,
- stosunkowo niskie koszty podróży do Rumunii.

Słabe strony

- niska jakość usług towarzyszących turystyce,
- niezbyt dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna,
- coraz szybsza degradacja środowiska na skutek zbyt małej aktywności odpowiednich instytucji w celu jego ochrony,
- niewystarczająca krajowa informacja turystyczna,
- potencjalnie zagrożenie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.

Szanse

- wstąpienie do UE w 2007 roku,
- współpraca z międzynarodowymi organizacjami i instytucjami zajmującymi się turystyką na świecie,
- prognozowany wzrost wyjazdów turystycznych na świecie i w Europie (zwłaszcza w Centralnej i Wschodniej),
- wzrost zainteresowania turystyką aktywną, alternatywną.

Zagrożenia

- panujący niesprzyjający stereotyp o Rumunii,
- zagrożenie terroryzmem,
- degradacja środowiska i zmiany w przyrodzie na skutek zmian klimatycznych,
- bardzo duża konkurencyjność turystyczna ze strony innych państw, głównie europejskich,
- braki prawne uniemożliwiające turystyczne inwestycje zagraniczne.

Zakończenie

Istnieje wiele miejsc, które będąc w Rumunii koniecznie trzeba zobaczyć. Można wybrać się na rendez-vous z Drakulą w Branie, obejrzeć orientalne zabytki Dobrudży, odwiedzić polskie wioski na Bukowinie. Warto nie wzbraniać się przed Bukaresztem, żeby zobaczyć "polsko"-żydowskie zabytki.

Snuć można także opowieść: o przedsiębiorczych Sasach, krewkich Szeklerach, melancholijnych ciobanach czy kultywujących wiedeński szyk Szwabach. Wszak Rumunia to żywa mozaika, gdzie niezwykłym dziełom rąk ludzkich towarzyszą cuda natury. Amatorów górskiej włości wabią Alpy Transylwańskie lub Rodniańskie, ale warto

zajrzeć też w góry Apuseni, niezwykle kras, w którego jaskiniach narodziła się speleologia jako dziedzina uniwersytecka, Góry Banackie, których topografia wprawia w osłupienie wytrawnych geologów, czy wreszcie Deltę Dunaju: wciąż dziewicze i pełne energii miejsce.

Jak widać Rumunia zawiera na swoich terenach mnóstwo niezwykle interesujących miejsc, zwłaszcza przyrodniczych i kulturowych. By dzielić się tym bogactwem z innymi, jednocześnie samemu osiągać z tego korzyści, Rumunia postanowiła zainwestować w turystykę, która coraz częściej jest już postrzegana jako gałąź przemysłu.

Dotychczas Rumunię odwiedza niewielka ilość turystów zarówno w stosunku do regionu jak i subregionu turystycznego, do którego należy. Jest to skutkiem wielu czynników, do których m. in. należą burzliwa przeszłość i związany z nią proces przemian społeczno – gospodarczych. Jednak kraj ten nie izoluje się od Europy, od pozostałych rynków turystycznych, ale próbuje sprostać nowym wymaganiom, jakie stawia współczesność. Współczesny rynek turystyczny Rumunii cechuje się wzrostem liczby turystów zagranicznych, wzrostem liczny wyjazdów turystycznych Rumunów, sezonowością, samodzielnym organizowaniem wyjazdów turystycznych, poprawą infrastruktury turystycznej (transportowej, noclegowej, gastronomicznej). Te czynniki oraz fakt, iż Rumunia w 2007 roku przystąpiła do Unii Europejskiej niosą nadzieję, na poprawienie koniunktury gospodarczej, a co za tym idzie i turystycznej.

Bibliografia

<http://insse.ro>

<http://intur.com.pl>

<http://pl.bukareszt.pl>

<http://portalwiedzy.onet.pl>

<http://przewodnik.onet.pl>

<http://stat.gov.pl>

<http://tpr.pl>

<http://unwto.org>

<http://wakacjeprzewodnikiem.pl>

<http://wttc.org>

Spis tabel

Tabela 1. Rumunia – zestawienie informacji ogólnych	4
Tabela 2. Przyjazdy turystów do poszczególnych regionów turystycznych	13
Tabela 3. Przyjazdy do krajów subregionu Europa Centralna i Wschodnia	14

Tabela 4. Kraje emitujące turystów do Rumunii w latach 2000-2006 (TF)	17
Tabela 5. Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie w wybranych krajach	20
Tabela 6. Kierunki zagranicznych wyjazdów turystycznych Rumunów w latach 2004 – 2006	22
Tabela 7. Przyjazdy cudzoziemców do Polski wg krajów	26
Tabela 8. Liczba Rumunów korzystających z obiektów zakwaterowania zbiorowego w Polsce w ciągu czterech kwartałów 2008 roku	28
Tabela 9. Cele przyjazdów do Polski w trzech kwartałach 2008 roku (%)	28
Tabela 10. Długość pobytów w Polsce cudzoziemców w trzech kwartałach 2008 roku (%)	29
Tabela 11. Korzystanie z bazy noclegowej przez cudzoziemców przybywających do Polski w trzech kwartałach 2008 roku (%)	29
Tabela 12. Sposób organizacji przyjazdów do Polski w trzech kwartałach 2008 roku (%)	30

Spis wykresów

Wykres 1. Średnie roczne temperatury i opady w Bukareszcie	7
Wykres 2. Przyjazdy turystów zagranicznych do Rumunii w latach 1996-2006 (tys.) (TF)	15

Wykres 3. Międzynarodowe przyjazdy turystyczne do Rumunii oraz ich prognozy (TF)	16
Wykres 4. Główne europejskie kraje emitujące turystów do Rumunii w 2006 roku	16
Wykres 5. Liczba przyjazdów do Rumunii (tys.) a ich cele w latach 2004-2006	17
Wykres 6. Liczba turystów przyjeżdżających do Rumunii w latach 2003-2006 wg środków transportu	18
Wykres 7. Obiekty zakwaterowania cudzoziemców w Rumunii w 2006 roku	19
Wykres 8. Średnie wydatki turystów międzynarodowych w Rumunii oraz ich prognozy	19
Wykres 9. Bilans turystyczny Rumunii w latach 2001-2006	21
Wykres 10. Liczba zagranicznych wyjazdów turystycznych Rumunów w latach 2000 – 2006 (TF)	22
Wykres 11. Liczba wyjazdów Rumunów a ich cele w latach 2004 – 2006	23
Wykres 12. Destynacje krajowych rumuńskich wyjazdów turystycznych w 2006 roku	24
Wykres 13. Ilość noclegów Rumunów w wyjazdach krajowych w latach 2004 – 2006	24
Wykres 14. Sposoby organizacji wyjazdów krajowych mieszkańców Rumunii (2006 rok)	25
Wykres 15. Turyści zagraniczni z wybranych krajów korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w Polsce w 2007 roku	27

Spis rycin

Rycina 1. Flaga Rumunii.....4

Rycina 2. Godło Rumunii4

Rycina 3. Położenie Rumunii w Europie	Rycina 4.
Mapa Rumunii.....	5
Rycina 3. Położenie Rumunii w Europie	Rycina 4.
Mapa Rumunii.....	5

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczyich praw autorskich.